

Disainiturg ja disainiöö

24. septembril toimus Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumis disainiturg.

Osalesid: Hula, Paperdolls, Pavel Sidorenko, Kadi Hektor, Kärt Seppel, Lauri Kilusk, Liisa Pähk, Krista Käsper, Emma Leppermann, Krista Leesi, Kärt Ojavee, Pille Jüriso, Maret Sarapu, Kai Kiudsoo-Värv, Eeva Käsper, Raili Keiv, Mari Ait, Maris Loitmets

Disainiturul töötas märgistudio, kus igäuks sai valmistada oma rinnamärgi või magneti. Huvilised võisid lahendada ka ristsõna ja võita auhinna.

Järgmine **disainiturg** toimub pühade ootuses juba laupäeval, **4. detsembril**, samas tegutseb ka jõulueelne **köite- ja märgistudio**.

1.-3. detsembril on ETDM-is avatud **jõulupostkontor**, kus saab ise jõulukaarte teha, jõuluvanale kirja kirjutada ning soovi korral kohe ka teele saata.

Jälgige informatsiooni meie kodulehel: www.etdm.ee

Rahvusvaheline köitekunstinäitus

SCRIPTA MANENT

29.09.2010-09.01.2011

28. septembril kell 17.00 avati ETDM-is neljas rahvusvaheline köitekunstinäitus-konkurss **Scripta manent** (lad. k. *kirjutatu jääb*). Näituse avamisel anti üle neli peapreemiat ja mitmed ergutuspreemiad. Näitusega kaasnes avapäeval konverents Eesti Rahvusraamatukogus.

Eesti Köitekunstnike Ühenduse korraldatav näitus koostöös Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Nahakunstnike Liiduga jätkab rahvusvaheliste köitekunstinäituste traditsiooni Eestis. Lähtuti kujunenud tavast, et kõik osavõtjad köidavad üht ja sama tekstikogumit. Tänavune näitus on pühendatud tuntud ja armastatud eesti heliloojale Veljo Tormisele, kelle looming on saanud aineksoome-ugri rahvaste rikkalikust folkloorist ja loodusest ning kes tähistas sel aastal 80. sünnipäeva. Köitekunsti võtmes loodud kunstiohjektid koosnevad Veljo Tormise loengutest ja arutlustest üldpealkirjaga "Lauldud sõna", mille on lindistuste ja intervjuude põhjal kokku seadnud Urve Lippus. Tormise ja rahvalaulu teemaga haakus köitjaid 22 riigist üle maailma (Iirimaa, Hispaania, Holland, Island, Itaalia, Jaapan, Inglismaa, Soome, Rootsi, Prantsusmaa, Šveits, Kanada, Läti, Leedu, USA, Saksamaa, Austraalia, Taani, Poola, Ungari, Venemaa ja Eesti). Kuidas on aga 171 köitekunstnikku tunnetanud meie regilaulu olemust ja sisu sügavust, eestlase tagasihoidlikku, kuid samas erilist väge täis maailma oma muinasaja vaimuga, saavad näitusekõlastajad kaeda kolme kuu jooksul ETDM-is.

Kogu projekti on ette valmistatud 4 aastat entusiastide vabatahtliku tööna ja selle teoks saamist on toetanud arvukad eraisikud ja -ettevõtted ning suursponsorid nagu Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvuskultuuri Fond, Eesti Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, AS Põltsamaa Felix, AS Altia, AS Santa Maria.

Näituse meeskond: Lennart Mänd, Rene Haljasmäe, Tulvi Turo, Tiia Eikholm, Sirje Kriisa

Näituse kujundaja: Lennart Mänd

Sirje Kriisa

Eesti Köitekunstnike Ühenduse juhatuse esinaine

www.scriptamanent.ee

Köitenäituse Scripta manent IV rahvusvaheline žürii valis 22 riigist saabunud 171 köite seast raamatud, mis väärisid kolme peaauhinda "Kuldraamat", üht auhinda "Parim tudeng" ja 24 ergutusauhinda. Žürii valiku aluseks oli taieste teemakohasus, kunstnike professionaalsus, eksperimenteeriv loominguilisus ja isikupärane vaatenurk.

Žürii: Rene Haljasmäe (Eesti Köitekunstnike Ühenduse juhatuse liige, köitekunstnik, žürii esimees), Tulvi Turo (Eesti Köitekunstnike Ühenduse juhatuse liige, köitekunstnik), Külli Grünbach-Sein (Eesti Kunstiakadeemia, dotsent), Kai Lobjakas (ETDMi peavarahoidja, kunstiajaloolane), Tõnu Kaljuste (koori- ja orkestridirigent), Katinka Keus (köitekunstnik ja -restauraator, Holland) ja Sün Evrard (köitekunstnik, Prantsusmaa)

Kuldraamat

Lore Hübotter (Saksamaa), Maila Käos (Eesti), Leelo Leesi (Eesti)

Lore Hübotter. Pehmekaaneline köide; vineer, veluurnahk

Maila Käos. Köide autoritehnikas; batika, taaskasutatud paber, must nahk

Leelo Leesi. Pikapisteline pehmeaaneline nahkköide; paks taimparknahk, punane niit

Stella Soomlais. Kopti köide; masinõmblus, pimetrükk, kroomnahk, tekstonpapp

Ergutusauhind

Martin Degn Pedersen (Taani), Rimantas Duda (Leedu), Tiia Eikholm (Eesti), Benjamin Elbel (Prantsusmaa), Illu Erma (Eesti), Ilizane Grinberga (Läti), Juhani Harviainen (Soome), Eve Hintsov (Eesti), Dalia Lopez Madrona (Rootsi), Kaia Lukats (Eesti), Kaire Olt (Eesti), Patricia Owen (USA), Krete Pajo (Eesti), Tiina Piisang (Eesti), Allan Põllu (Eesti), Jan Peter Zimmerlich (Šveits), Jonathan Tremblay (Kanada), Raivo Vahtra (Eesti), Tiiu Vijar (Eesti)

Parim tudeng

Stella Soomlais (Eesti, EKA)

Ergutusauhind üliõpilasele

Marina Barinova (Eesti, EKA), Einike Leppik (Eesti, AKKKA), Kertu Rattasepp (Eesti, EKA), Marily Rohtla (Eesti, TKK), Kristi Valdek (Eesti, TKK)

ETDM-i ostupremia

Stella Soomlais, Kertu Rattasepp

Miks Tormis?

Kõneldes eestlase loomusest, räägime viiest tuhandest siinsel maakamaral elatud aastast, karmist ajaloost erinevate ikestajate meelevallas, üheksakümnest omariikluse aastast ja rahumeelsest väarikast töökusest. Räägime armidest rahva hinges, osutame püsima jäämise ülevusele, kollektiivse loomingu ilule ning soovile seda teadmist säilitada ja edasi kanda. Midagi staatilist on eestlases, kelle sisemine metronoom end juhuslikust puhangust häirida ei lase, tiksudes ühes taktis maa ja mere ja metsaga. Igavikuline meditatiivsus ja ürgne lihtsus on rütmikordustes, mis anonüümseina rahva mälust meieni kandunud. See, mis väljendab rahva olemust, iseloomu, tõekspidamisi, see, mis on ainuomane just sellele paikkonnale ja inimestele, vaid see on huvipakkuv ja väärtuslik üleilmselt. Vaid selle vahendamisel on mõtet, et maailma kultuurikatlas üldise sarnastumise ajastul ei keeks hall lurr.

Kas võiks olla inspireerivamat kultuurivahendajat kui helilooja, kelle looming toetub oma rahva arhailistele lauludele? Inimene, kelle elu ilmestab intensiivne seotus eesti kultuuriga. Autor, kelle looming ja mõtted vääriskid trükituna lähetamist üle maailma ja pakuksid huvi ka teistsuguse mõtteviisi ja elulaadiga inimestele. Isiksus, kellel oleks piisavalt tähendust nii eesti kui ka maailma kultuuri jaoks.

Õige ja ilus on tegelda Páris Oma Asjaga. Seda arendada. Rahvuslik pärand on me igiomane rikkus: ornamentaalsed rütmid, rahvaluule, -laul ja -tants ajas säilinuna järgnevate põlvkondade taasleitud.

Kaugest minevikust alguse saanud müütiline mõtlemine, mis ei lahuta ideaalset reaalsest, jätkub kunstis. Tänapäeva tõlgendusteski on ürgne jõud kohal, värskendab allikast ammutajat. Seda küllust suudavad edasi kanda need, kes oma rahva pärandit hästi tunnevad. Kultuur areneb vahetuses maailma teistmoodi kodeerivate partneritega, aga et võõras meid mõistaks, tuleb leida keel. Kunst, mis on üks suhtlemise vorm, kasutab tinglikku keelt. Ta ei vaja tõlkimist. Selle taha jäävast ruumist võib leida rahva näo.

Sergei Isupov

JALAD MAAS

24.09.-17.10.2010

Sergei Isupov sündis Stavropolis Venemaal, kuid kasvas üles Ukrainas. Tema vanemad on kunstnikud – isa maalib ja joonistab, ema on keraamik. Peale kunstikooli lõpetamist Ukrainas asus Isupov õppima ERKI keraamika osakonnas. Juba õpingute ajal kujundas Isupov välja hiljem tema firmamärgiks saanud julge ja eklektilise käekirja, mis oma uudsuse ja kohalikust keraamikatraditsioonist selgelt eristuvana inspireeris ka kaasõpilasi. Tarbevormide kõrval valdavalt monumentaalse skulptuurilaadse väljundini jõudmine viis tema loomingu juba algusaegadel kujutava ja tarbekunsti piirialale. Isupov lõpetas ERKI 1990. aastal. Viis aastat hiljem suundus ta Ameerikasse, kus elab ja töötab siiani. Viimase paari aasta jooksul on Isupovi elus USA kõrval tähtis koht ka Eestil, kus kunstnik oma perega võimalikult palju aega veeta soovib.

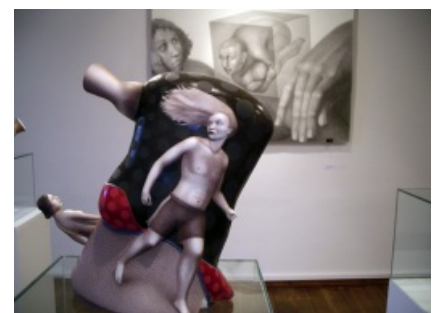
Isupovi puhul ei saa välja tuua tema loomingu konkreetset mõjutajat. Kosmopoliidina tunneb ta end kõikjal hästi, kus on võimalus tööd teha, ja töötab ta pidevalt. Isupovit iseloomustab oskus ühendada kolmemõõtmeline vormikäsitlus fantaasiarikka, otsapidi absurdi, otsapidi müstikasse kalduvate süžeedega, mida toetab erk ja imetlust vääriv materjalitunnetus – keraamika, portselani ja glasuuride võimaluste hea tundmine. Isupov töötab materjaliga kui illusionist, kes tekitab köitvaid kontraste ja ootamatuid perspektiive. Tema skulptuure tuleb igast küljest uurida ja võimalusel ka põhja alla kiigata, et saada aimu kunstniku visiooni mastaapsusest. Isupovi looming on kui lõputu täiuslikkuse otsing, mis kestab punktini, kus kunstniku elu muutub pöördeliselt ja toob tema loomingusse kaasa uue teema. Aastaid on teda inspireerinud inimeste mitmekülgus, ümbritsev keskkond, ajalugu, poliitika ja kultuur. Kunstitegemine on Isupovi elustiil – kõik, mis teda ümbritseb, mida ta kogeb ja millest innustub, väljendub tema loomingus.

ETDM-i galeriis näitab Isupov oma uusi, värskest Eestis valminud töid, mis peale siin eksponeerimist rändavad edasi New Yorki, tema novembris avatavale isikunäitusele.

Sergei Isupovi tööd kuuluvad üle kahekümne muuseumi kogudesse üle maailma. USA-s esindab teda Galerii Ferrini.

www.sergeiisupov.com

Kunstniku loeng 14. oktoobril kell 17.00 ETDM-is, sissepääs muuseumipiletiga.

Ehtenäitus “YES”

Mari Relo-Šaulys ja Adolfas Šaulys

12.11.2010-9.01.2011

2008. aasta sügisel esines ehtekunstnikest paar ühise näitusega Uzupio galeriis, Vilniuses. Näitus kandis nime “Muudatused: oleme edukad”. Samal ajal jõudis Leetu majanduskriis ja sotsiaalses kontekstis pälvis näitus laialdast tähelepanu. Möödus kaks aastat ja Eesti on esimesena Balti riikidest väljumas kriisist, meile tuleb euro ja Tallinnast saab Euroopa kultuuripealinn. Oma ühisnäitusel “Yes” demonstreerivad kunstnikud loominguulist jõudu ja piiramatut optimismi.

Mari Relo-Šaulys ja Adolfas Šaulys on mõlemad lõpetanud Eesti Kunstiakadeemia metallikunsti osakonna, elavad ja töötavad vabakutselistel kunstnikena Tallinnas.

Uus muuseumitund koolidele ja gruppidele “KIRJUTATU JÄÄB...”

29. septembrist kuni 9. jaanuarini ootame 7-12 aastaseid lapsi muuseumitundi “Kirjutatu jääb...”. Tunni kestus on 60 min, sellest 30 min ringkäik rahvusvahelisel köitekunstinäitusel “Scripta manent IV” ning 30 min käeline tegevus.

Eesmärgiks on viia lapsed köitekunsti maailma - uurida, millistest osadest koosneb raamat ning millise vormi on köitekunstnikud kirjutatule andnud. Näitusel tutvume erinevate köitmisviisidega ja heidame põgusa pilgu köiteajaloole. Tunni praktilises osas saab iga osaleja teha endale märkmiku kas leporello- ehk siksakköites (7-9 aastased) või jaapani köites (10-12 aastased).

Tunni maksumus on 35 krooni.

Tunni viib läbi muuseumipedagoog Alice Kessler,
Osalemine eelregistreerimisel: haridus@etdm.ee, tel: 627 4607, 627 4600

Sügisese koolivaheaja köitelaager “KUNST... KINNI KÖITA!”

Kohe-kohe on käes sügisene koolivaheaeg ning Tarbekunsti- ja Disainimuuseum pakub põnevat ja huvitavat vaheajaveetmist. Seekord võtame põhjaliku vaatluse alla köitekunsti – **27.-28. oktoobril toimub kahepäevane linnalaager “Kunst...Kinni köita!”. Ootame 9-13 aastaseid noori, osavõtutasu on 300 EEK.**

Laagri kava

I päev: 27. oktoober (kolmapäev)

11.45-12.00 kogunemine
12.00 Eesti köiteajalooga tutvumine püsiekspositsiooni põhjal + köitealane orienteerumismäng
13.00 Eesti Lastekirjanduskeskuse külastus. Tutvume mõistetega “illustraator” ja “illustratsioon”.
Vaatame Kadri Ilvese ja Tiina Reinsalu loomingut
13.50 kerge lõunasöök
14.15 saabub külla naha- ja köitekunstnik Maarja Undusk, kes räägib oma tegemistest ning kelle juhendamisel toimub väike workshop
17.00 päeva lõpp

II päev: 28. oktoober (neljapäev)

11.45-12.00 kogunemine
12.00 külastame köitekunsti näitust “Scripta Manent IV”, mis on seekord pühendatud armastatud Eesti heliloojale Veljo Tormisele. Näeme, kuidas köitekunstnikud üle maailma on kujutanud Veljo Tormise loomingut raamatu vormis
12.35 proovime ETDM-i töötoas oma väikese raamatu köitmist
13.45 kerge lõunasöök
14.15 läheme õppekäigule Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu restaureerimisosakonda, kus meid võtab vastu köitekunstnik ja raamaturestauraator Rene Haljasmäe
15.30 jätkame ETDM-i töötoas raamatu köitmist ja kujundamist
16.30 laagri lõpetamine viktoriini ja maiustustega
17.00 päeva lõpp

Osalemine eelregistreerimisel haridus@etdm.ee
Kohtade arv on piiratud!

Bornholmi biennaal

Rahvusvahelises kunstielus alles kanda kinnitav Bornholmi biennaal toimus tänavu kolmandat korda ja jääb loota, et korraldajatel on jõudu selle elushoidmiseks. Suuri regulaarüritusi võib korraldada mitut moodi, Bornholmi biennaal on geograafiliselt piiratud Euroopaga, ka erialadest on tehtud valik. Kordamööda saab näha kas keraamikat või klaasikunsti. Kahjuks ei ole sel biennaalil esindatud tootedisain. Põhjus on üsna lihtne – majandussurutus jättis eelarvesse priske augu ja seetõttu loobuti disaini väljapanekust. See, et biennaale korraldatakse just keraamika ja klaasi vallas, on üsna ootuspärane, sest on ju Bornholmi saar Taani stuudioklaasi sünnipaik. 1970-ndatel sidusid end Bornholmi saarega mitmed kunstnikud üle maailma, luues sinna oma klaasistudiod. Saarel asuv klaasi- ja keraamikakool Nexøs on ülemaailmselt hinnatud õppimispaik. Et kauni ja mitmekülgse maastikuga Bornholmi saar on sajandeid olnud magnetiks kunstnikele ning käsitöölisele (viimaste pooldest on Bornholm Taanis esikohal), siis võib saart pidada lausa kunstnike saareks. Nende kohalolek on tuntav igal sammul – töökojad, stuudiod, galeriid, kauplused, kõik nad meelitavad ringiuitajaid sisse astuma. Kunstnike valiku biennaalile teeb iga osavõtja maa rahvuslik koordinaator (National Commissioner), kes peab ka oma valikut põhjendama, seega ei ole tegemist avatud konkursiga. Koordinaatori kutsub korraldaja, nii 2006. aasta kui tänavuseks biennaaliks sai kutse allakirjutanu. Bornholmi biennaal ei tähenda ainult näitust, see on kompaktne klaasi- või keraamikakunsti propageeriv suurüritus, kus näituste kõrval on oluline roll konverentsil, meistriklässidel, õpikodadel. Isegi müüakse kunstnikele, aga miks mitte ka harrastajatele vajalikke materjale, tööriistu ja õppekirjandust. Selliste üritustega kaasneb alati suur reklaam ja tähelepanu, tänavuse biennaali avas Taani kroonprintsess. “European Ceramic Context 2010” näitustel esineb 110 kunstnikku 30 Euroopa riigist, kes esinevad kahes eraldi kategoorias, eraldi on ka näitusepaigad: “Tunnustatud Kunstnik” (Bornholmi Kunstimuuseumis) ja “Noor Talent” (Grønbæks Gaard’is). Kummaski kategoorias saab esineda vaid 2 kunstnikku igast riigist. Eesti keraamikutest esinesid seekord Annika Teder ja Urmas Puhkan “Tunnustatud Kunstnikena” ning noorte kategoorias Liisu Arro ja Kaie Pungas. Et tegemist on vaid kahe kunstniku esindatusega, siis pole näitustelt erilist mõtet otsida rahvuslikku eripära, pigem on see panoraam Euroopa keraamika suundadest.

Nagu hea traditsioon eeldab, antakse mõlemas kategoorias välja üks peaauphind. Tänavused preemiad pälvisid 3-liikmelise rahvusvahelise žürii otsusel **Rafael Pérez** (Hispaania) ja **Christin Johansson** (Rootsi). Näitused jäävad avatuks 7. novembrini 2010.

Vaata lisaks: www.europeanceramiccontext.com

Merike Alber

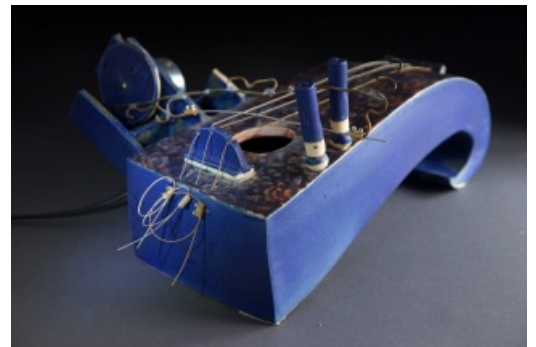
Liisu Arro. Koogivaagen
2009. Kõrgkuumuskeraamika

Kaie Pungas. Pross “Fan Dance”
2008. Portselan, leidobjektid,
klaas, plastik

Annika Teder. “Korall”. 2007
Pabersavi

Urmas Puhkan. “Instrument 2”. 2008. Kõrgkuumus, leidobjektid

Rafael Pérez. Preemia

Christin Johansson. Noore talendi preemia

Koostöös Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumiga võis Eesti saatkonnas Helsingis näha 17. juunist 21. septembrini uue eesti disaini näitust

VÄRSKED VÕTTED

Eesti disaini iseloomustab tänapäeval ühelt poolt individuaalsus, loovus ja praktilisus ning teisalt sage tegelemine traditsioonide ja pärandiga. Seda ühendab aga mänguline ümbermõtestamise oskus. Käesoleva väljapaneku eesmärk on näidata argiesemete kaudu eesti disaini võimet olla innovaatiline, muuta olemasolevaid arusaamu ja murda stampe, aga samas vajadusel ka toetuda olnule, seda targalt kasutades ja edasiarendades. Tutvustamiseks valitud kümnekond disainerit annavad võimaluse kõneleda endast kui traditsioone ümbermõtestavatest, konventsioone lõhkuvatest ja innovaatiliste ideede praktiseerijatest.

Väljapaneku näol oli tegu värskes disainipildiga, mille moodustavad selgete arusaamadega ja käekirjadega tugevalt esilekerkivad eesti disainerid ja nende looming.

Väljapanekus on esindatud Jüri Kermiku, Igor Volkovi, Sixten Heidmetsa, Pavel Sidorenko, Jaanus Orgusaare, Julia Maria Künnapi, Liisa Kallami, Liisa Tomasbergi, Krista Leesi, Annike Laigo, Helena Palmi, Raili Keivi ja Kärt Ojavee teosed.

Eesti Helsingi saatkonna jaoks koostas näituse Kai Lobjakas ning kujundas Ketli Tiitsar. Esmamulje väljapanekust sai disainihuviline ja iga teinegi saatkonnast mööduja, heites pilgu saatkonna õuele.

JULIA MARIA KÜNNAP

Laste söögitool MARI

Lapsetool Mari on kompaktne, ei vaja monteerimist ega sagedast korrigeerimist vastavalt lapse kasvule. Tooli vorm on väga lihtne – istumiseks polsterdatud põhi, kinnihoidmiseks ja selja toetamiseks pehme võru. Minimalistlik tool sobib praktiliselt igasse keskkonda, alustades kodudest ja lõpetades avalike ruumidega. Tool Mari kaalub vähem kui 2,5 kg ning on hõlpsasti ühe käega tõstetav. Tooli valmistamisel on kasutatud naturaalselt nahka ning kroomitud terast.

Lapse söögitool Mari sündis igapäevasest vajadusest meie tütar Mari söögilaua äärde istutada. Ohutult ja mugavalt, õigele kõrgusele. Lisaks nõnda, et kodu sisekujunduslik tervik rängalt kannatada ei saaks. Rea katsete ja arvutuste põhjal selgus, et üks toimiv söögitool ei pea koosnema mitte millestki enamast kui pehmest istumispinnast, polsterdatud toetumisrõngast ja neljast sirgest jalast. Mari on mõeldud lapsele alates east, kui ta iseseisvalt istub, kuni hetkeni, mil ta suurte inimeste tooli ronib ja tema nina üle lauaääre ulatub. See juhtub oodatust palju kiiremini. Kui oleks vaja selja- või jalatuge ümber sättida, on laps juba söömitooli east välja kasvanud.

Julia Maria Künnap

Lapsetool Mari köitis ühe maailma hinnatuima disainiauhinna "Red Dot" žüriid oma ülilihtsa ja uuendusliku lahendusega. "Red Dot: tootedisain 2010" tippklassi ekspertidest koosnev komisjon hindas lapsetooli Mari "Red Dot" auhinna vääriliseks. "Red Dot" disainiauhind, mille ajalugu ulatub aastasse 1955, on tänaseks suurim ja tunnustatuim disainikonkurss maailmas.

IGOR VOLKOV

Lastemööbel DIXI

Igor Volkovi kujundatud lastemööbli sari DIXI on suurepärase näide lihtsast kujundusest ja tootmisvõtetest. Mööbel on osadest lihtsalt kokkupandav ja lahtivõetav. DIXI on mõeldud 2-5-aastastele lastele, toodetud 100% formaldehüüdivabast kasevineerist ja töödeldud inim- ning loodussõbralike materjalidega. Sarja kuuluvad tool, laud, riul ja nagi, mida on võimalik komplekteerida erinevat värvi osadest.

DIXI tool kasvas välja 2006. aasta Soome-Eesti ühisprojektist 10D raames kujundatud toolist, mis pälvis samas ka peapreemia.

Klaasikunstnik PILVI OJAMAA 80

Hoog, ind ja vaimustus iseloomustavad Pilvi Ojamaa suhet elusse ja loomingusse ning saavad eriliselt nähtavaks tema klaasikunstis.

Pilvi Ojamaa lemmiktehnikaks on plastiline graveering ja selles tehnikas loodud kunstiteosed on tema loomingu kõige olulisem ja väljapaistvam osa. Ta valdab täiuslikult vaskkääri sügavskulpturaalset graveeringut kristallil. Seda keerulist tehnikat on ta ka aastaid õpetanud kunstiakadeemia klaaseriala tudengitele.

Kunstniku meisterlikult teostatud graveering läheneb kujutavale kunstile nii vormilt kui ka sisulisest küljest, sest Pilvi Ojamaa väljendab oma ideid ja emotsioone figuraalse kompositsiooni kaudu. Suure meisterlikkuse on ta saavutanud liikumises oleva kauni naisekeha kujutamisel ("Enne esinemist" 1979, "Debüüt" 1984). Tihti tõuseb esiplaanile teose sisuline külg ja kunstniku suhe ümbritsevasse ellu. Teda ei jäta ükskõikseks sündmused kodumaa ajaloos, mille tulemusena sünnivad tugeva emotsionaalse pingega teosed ("Lennukatse" 1992, "Ellujääjad" 1998, "Müüt" 2000). Kunstnik on mõtisklenud ka naise ja aja kulu omavahelistest seostest, näit. "Susanna", 2004, "Puuhaldjad" 2006 ja "Elaan" 2006. Pilvi Ojamaa on väljendanud oma suhet loomingusse sõnadega: "Arvan, et kunstiobjekt peab olema esteetiline ja ilus, mitte tekitama õudust ja masendust."

Pilvi Ojamaa (s. 21.12.1930) lõpetas ENSV Riikliku Kunstiinstituudi *cum laude* prof. Maks Roosma õpilasena 1956. aastal, kelle juhendamisel omandas täiusliku graveerimistehnika. Aastatel 1956-1958 töötas Leningradi Kunstilise Klaasi tehases kunstnik-graveerijana. Aastatel 1965-1991 töötas kunstnikuna tehases Tarbeklaas Tallinnas, kus tema disainitud tarbenõud juba 1960. aastatel muutsid tehase toodangu märksa funktsionaalsemaks ja kaasaegsemaks. Valik tunnustusi: 1958 kuldmedal ja *Diplome d'Honneur*, maailmanäitus EXPO, Brüssel; 1960, 1972, 1979, 1985, 1987 hõbe- ja pronksmedalid, Üleliiduline Rahvamajandussaavutuste näitus, Moskva.

Pilvi Ojamaa. "Elaan". 2004. Kristall, graveering

HELLE GANS 70

Helle Gans on sisekujundaja ja disainer, kes alustas iseseisva loominguga 1960-ndate lõpupoole peale ERKI lõpetamist 1966. aastal. Aastaid töötas ta koos abikaasa Taevo Gansiga "EKE Projektis", seejärel Kunstikombinaadis "ARS" ja 1992. aastal asutasid nad omanimelise büroo "Gadis".

Helle Gansi näol on tegu ühe olulise liikmega eesti kujunduskunstnike raskekahurväes, kelle käe all kujunesid väga paljud 1970-1980. aastate interjöörid ja näitused, kujundusalast nõu andis ta jooniste ja selgituste näol 1960-1970. aastatel ka ajakirjas "Kunst ja Kodu". Helle Gans on rakendanud palju voolava ruumi printsiipi (Tsooru keskusehoone, 1977), 1980. aastatel hakkasid tema töös ilmnema high-techilikud materjalid nagu klaas ja roostevaba teras; selles vaimus valmis 1987. aastal Pärnu Sanatoorium "Tervis" (koos Taevo Gansiga). Oma osa on Helle Gansil ka supergraafika kasutuseletulekus interjööri (Pärnu "Kuldne kodu" elamutes ja lasteaias, 1978). Helle Gans on kujundanud ka mööblit ja ruumikujunduselemente. Tuntuim neist 1967. aastast pärinev popilik kell-baromeeter.

Helle Gans. Kell-baromeeter. 1967. Metall, plastik

SOOME

Klaasimuseum www.suomenlasimuseo.fi

20.08.-31.12. 100 aastat Riihimäe klaasi. 24.09-31.12. Slovakkia klaasikunsti näitus

15.10.-21.11. Renáta Jakowleff – animeeritud hetked

26.11.-31.12. Klaasimuseumi jõuluteemaline näitus

TAANI

Disainikeskus www.ddc.dk

29.04.-31.10. 10+ Design Forecast. Ülevaade viimase kümneaasta trendidest taani disainis. Samuti arutletakse teemal, milline võiks olla nende trendide mõju järgneva kümne aasta jooksul.

20.08.2010-9.01.2011 My Precious. Rahvusvaheline kaasaegse mööblidisaini näitus. Osalejate hulgas on mööblidisainereid Taanist, Austraaliast, Prantsusmaalt ja Rootsist. Igale osalejale oli etteantud ülesanne teostada 50x50x50 cm suurune mahuti/anum, lisaks on palutud disaineritel põhjendada objekti valikut, selle loomust ning jäädvustada tööprotsess.

09.09.-14.11. From China to Europe – The Secret of Porcelain. Meisseni portselanifirma 300. juubelile pühendatud näitus. Meisseni linnast pärinev alkeemik J. F. Böttger oli esimesi, kes 1710. aastal toetudes hiina eeskujudele avastas tehnilise võtte, mille abil hakati ka Euroopas valmistama vastupidavaid portselanesemeid.

INGLISMAA

Londoni Disainimuseum www.designmuseum.org

22.09.2010-30.01.2011 John Pawson. Plain Space. Kunstnik on tuntud oma minimalistlike tulemite järgi. New York Times on teda nimetatud ka kaasaegse minimalistliku arhitektuuri isaks.

03.11.2010-06.03.2011 Drawing Fashion. Näitusel on väljas 20. ja 21. sajandi tähelepanuväärsemad moodi defineerivad illustratsioonid, pärinedes moemaailmas ikoonistaatust nautlevate loojate kollektsioonidest nagu Chanel, Dior, Comme des Garçons ja Poiret, Viktor & Rolf, Lacroix ning McQueen.

LÄTI

Läti Tarbekunstimuseum www.lnmm.lv/lv/dmdm

06.08.-31.10. Art Deco. Näitus Alexandre Vassilievi (Pariis) erakogust pärinevatest kostüümidest.

AUSTRIA

Viini Mööblimuseum www.hofmobiliendepot.at

08.09.2010-23.01.2011 Folded Beauty - Masterworks of Serviette Folding. Salvrätikute voltimisel on pikk ajalugu, pärinedes antiikajast, on see kunst igal ajastul vastavalt kultuurilistele erinevustele oma traditsioonid siiski säilitanud. Antud näitus keskendub salvräti voltimise eripäradele alates 16. sajandist tänapäevani.

ROOTSI

Arkiteturmuseet www.arkitekturmuseum.se

21.09.-21.11. Rootsi kaasaegse tarbekunsti näitus.

'Röhsska Muuseum www.designmuseum.se

11.09.2010-30.01.2011 Hommage 'a Textilia. Galeristi Anita Eneroth'i kodu on olnud pikka aega tekstiilikunsti näitusepinnaks. Röhsska muuseumis avatud näitus esitleb žürii poolt valitud tekstiilikunstnike töid, kes aastate jooksul on nimetatud galeriis esinenud.

06.11.2010-01.2011 Front Design. Pilguheit Torsten ja Wanja Söderberg'i disainiauhinna pälvinud disainerite töödele.

SAKSAMAA

Pergamoni Muuseum www.smb.museum/smb/

10.09.2010-09.01.2011 Glass, Handle with Care! Fragile Art 700-2010. Kõrvuti kaasaegse klaasikunstiga keskendub näitus Lähis-Ida klaasikunsti ajaloole.

Berliin Tarbekunstimuseum www.smb.museum/smb/

01.07.2010-02.01.2011 Manual – Mechanical. 19. sajandi klaasesemed Berliini tarbekunstimuseumi kogudest. Imetleda võib ligi 300 dekoratiivklaasikunsti näidet nimetatud ajajärgust.

EESTI TARBEKUNSTI- JA DISAINIMUUSEUM (ETDM) KUULUTAB VÄLJA MUUSEUMIMEENE KONKURSI

Konkursi eesmärk

Muuseumimeene konkursi eesmärgiks on mitmekesisistada muuseumi tutvustavate ja selle mainet kujundavate meenete valikut.

Konkursile oodatakse kvaliteetseid meeneid, mis rõhutavad muuseumi omapära, on huvitavad, esteetilised ning väiketöenduslikes kogustes toodetavad.

Üldtingimused

Konkurss on avalik ja sellel võivad osaleda kõik professionaalsed kunstnikud ja disainerid. Üliõpilased võivad osaleda iseseisva tööga. Mitu isikut võivad esitada ka ühise töö.

Konkursile tuleb esitada töö kohta alljärgnevad eestikeelsed materjalid:

1. Eelistatuna töö originaalformaadis valmistatuna ühes eksemplaris või töö joonise või fotona A4 formaadis
2. Töö kirjeldus, sh. info töö valmistamise (tehnoloogia ja materjalid) ning märke, kas töö on uus, olemasolev või tootmises
3. Töö omahinna kalkulatsioon

Hindamine

Tööde hindamisel ETDM-i teadusnõukogu poolt võetakse aluseks järgmised kriteeriumid:

Seotus ETDM-i kogudega, tegevuste, hoonetega; isikupärasus ja originaalsus (sh ka toote pakend, etikett); praktiline väärtus; kvaliteetne teostus; tirapeeritavus; hind.

Tunnustamine ja auhinnad

Auhinnatutel on õigus kasutada oma auhinnatud tööde reklaamis märget "ETDM-i meene".

Auhinnafond jaguneb järgmiselt: I koht rahaline preemia, II koht ja III koht saavad esemelise auhinna (ETDM-i trükised). Konkursi auhinnafond on 5000 krooni. Hindamiskomisjonil on õigus vajadusel auhinnafond jagada mitme autori vahel. Muuseum sõlmib auhinnatud tööde autoritega lepingu teose edaspidise kasutamise tingimuste kohta. Konkursi korraldajal on sobivate tööde mitte laekumise korral õigus jätta auhinnad välja andmata.

Auhinnafond sisaldab kõiki Eesti Vabariigi seadustega ettenähtud makse.

Tööde esitamine

Tööde esitamise lõpptähtaeg on **5. detsember 2010**. Töid võtab vastu ETDM-i kassapidaja aadressil Lai 17, Tallinnas (sissepääs muuseumisse sisehoovist) K-P kell 11.00 kuni 17.30.

Töö ja selle juurde kuuluvad materjalid peavad olema esitatud kinnises pakendis, millel on kiri "Muuseumi meenekonkurss" ja töö märgusõna. Lisaks esitatavatele materjalidele, peab pakendis olema eraldi kinnises ümbrikus autori nimi, aadress ja kontaktandmed (telefon, e-post) ning allkirjaga kinnitatud sooviavaldus osaleda nimetatud konkursil ja nõusolek konkursi tingimustega. Sellele ümbrikule peab olema kirjutatud "Kontakt" ja töö märgusõna.

Kõik tööd ja muud konkursile esitatud materjalid on konkursil osalejatel võimalik tagasi saada 1 kuu jooksul peale konkursi lõppu. Tagastamine toimub isikuttöendava dokumendi esitamise alusel muuseumi kassast.

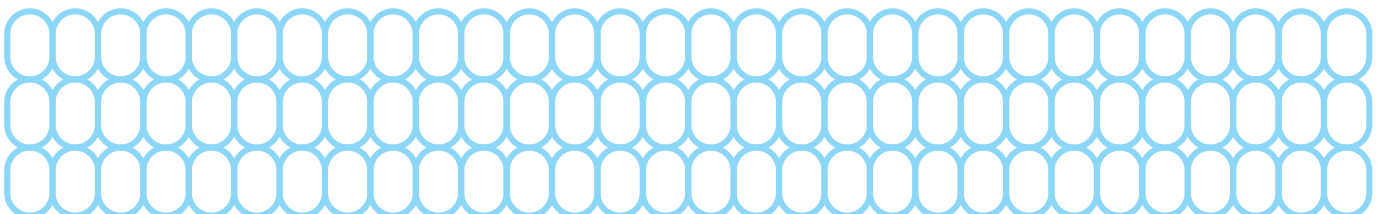
Konkursil osalemisega seotud kulutusi konkursi korraldaja ei hüvita.

Konkursi tingimused on kättesaadavad ETDM-i kodulehel www.etdm.ee

Lisainfo:

Ketli Tiitsar

ketli@etdm.ee

8. rahvusvaheline KAUNASE BIENNAAL TEXTILE 11: REWIND-PLAY-FORWARD

22.09.-31.12.2011

Biennaali raames on välja kuulutatud kaks konkurss-näitust:

REWIND PERSONAL STORY - kunstnikud on kutsutud osalema tekstiili kolleksiooni või installatsiooniga, mis põhineb tugeval narratiivil:

- 1) isiklik lugu/kogemus
- 2) oma perekonna, sugulaste, rahva saatus
- 3) kuuldud, loetud, nähtud lugu, mis on kunstniku otsuseid mõjutanud
- 4) põhjalik ja veenev väljamõeldud lugu

REWIND INTO THE FUTURE - kunstnikud on kutsutud esitama smart ja high-tech tekstiilide näidiseid.

Tähtaeg: 15. veebruar 2011

Informatsioon biennaali näituste, ürituste ja osalemistingimuste kohta: www.biennial.lt

---

Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum

Lai 17, 10133 Tallinn

Avatud K-P 11-18.

Museum on suletud 24.-28., 31. detsember, 1. jaanuar

Tasuta päevad: 29. oktoober, 26. november, 29.-30. detsember

Kassa tel. 627 4611

www.etdm.ee

Koostajad: Merike Alber, Kai Lobjakas, Ketli Tiitsar, Helen Adamson, Airi Ligi, Anne Tiivel, Alice Kessler, Dagmar Siida, Kristi Paap

Fotod: ETDM, reprod

Makett: Martin Pedanik

Tagasisidet ja kaastööd ootame aadressil kristi@etdm.ee